

РУЗВЕЛТ КЛИЧЕ НОВИЙ СВІТ ДО ЗЛУКИ ПРОТИ ВІЙНИ

БУЕНОС АЙРЕС. — У великій салі палати послів аргентинського парламенту відбулося в вівторок урочисте відкриття Міжамериканської Конференції для Вдержання Миру.

На годину перед відкриттям конференції кожне місце в салі й на галерії було зайняте. Пять минут перед часом, назначеним на офіційне відкриття, президент Рузвелт увійшов до салі в товаристві свого сиңа Джеймса, аргентинського президента Хуста й аргентинського представника в Злучених Державах, Карльоса Саведри Лямаса.

Лямас проголосив коротеньку конференцію відкритою. Президент Аргентини Хусто привітав делегатів, даючи притому признання президентові Рузвелтові за його думку створити постійну машину для вдержання миру й для витворення мирового настрою серед американських держав. Лямас заявився за створення сильнішого звязку між республіками Північної й Південної Америки.

Як президент Рузвелт устав говорити, зібрані почали витати його оваційно. Як він нарешті прийшов до слова, з галерії дався чути оклик: „Геть з імперіялізмом!“ Делегати зірвалися з простестом. Президент Рузвелт підждав, поки вспокійося. Поліція арештувала молодого мужчину. На поліції він признався, що зробив оклик та сказав, що називається Ліборіо Хусто і є сином президента Аргентини. Він має літ 30 та був недавно видалений з Бразилії за комуністичну пропаганду.

Президент Рузвелт говорив спокійно, видно окликом зовсім незбентежений. Він звивав держави західної півкулі лучитися для запобіження війни. Змагання до миру виходить із свідомости народів, що чиниться війна є вже не тільки сутичкою між арміями, але знищенням міст і сіл; що вона приносить утрати, які відбиваються на будучих поколіннях. Вони виходять далі з переконавання, що звичайні люди всі противляться війні та що тільки провідники й уряди пруть до війни. Президент Рузвелт переконаний, що де наряд має волю ршати про війну, він до війни не піде. Він бачить безпеку перед війною в демократичнім устрою держав. Тому, коли держави Америки хочуть закріпити мир, вони повинні скріпити демократичний устрій. Американські держави повинні обєднатися для оборони миру та творити суцільний фронт, якщо Европа пробувала витягнути Америку в пову світову війну. Як кожна держава Америки пізнала славу незалежности, то тепер хай кожна пізнає славу залежности одної від одної.

Думки президента викликували велике одушевлення серед делегатів. Три рази йому переривали гучні оваєски, а по закінченню промови овація тревала кільканацять минут.

Президент планував виїхати з Буенос Айресу в середу, а саме поїхати вперед до Монтевідео, столиці Уругваю, а потім усісти на корабель „Індіанаполис“, щоб вертатись додому.

ОБМЕЖЕННЯ ЖЕНЯЧКИ ДИПЛОМАТИВ.

ВАШИНГТОН. — Департамент стеїту видав розпорядок, що набудуче американські дипломати, що захочуть женитися з чужинками, мають дістати вперед дозвіл від уряду. Як котрий з них оженисть без такого дозволу, то автоматично зтратить посаду в дипломатичній службі.

Уряд подає як приччину цього розпорядку характер дипломатичної служби; мовляв, дипломат має сповняти обовязки своєї служби там, де його уряд пішле, а подружжя з чужинкою його звязує.

ВИБОРИ ПО МЕКСИКАНСЬКИ.

МЕКСИКО. — Підчас виборів членів Робітничої й Арбітраційної Ради прийшло між двома фракціями Генеральної Мексиканської Конфедерації Праці до кулачної бійки, котра згодом перейшла на бійку кам'яням, а накінєць, як на сцену прийшла поліція, до збройної битви. Вбито три особи й ранено 20.

ВИБОРЧІ ЖЕРТВИ.

ВАШИНГТОН. — Сенатський комітет для розсліду виборчих видатків подає подробиці з виборчого фонду Республіканської Партії.

Найбільшу жертву на цей фонд зложив один член мільонерської родини Дю Понтів, що дав 116,230 доларів. Два інші члени цієї родини дали: один \$25,000, другий \$3,200. Стаєльний фабрикант з Питсбурга, Вір, дав \$97,300, банкир Джан П. Морган \$50,00, а банкир Андру Мелон \$20,000.

ВЕЛИЧЕЗНА ПОВІНЬ У РУМУНІ І БОЛГАРІ.

Зливні дощі в околиці Таргу Іу спричинили величезну повінь. Тисячі гектарів управної землі опинились під водою, тисячі родин опинились без даху над головою. Комунікаційні, телефонічні і телеграфічні лінії перервані. Число жертв у людях ще покищо невідоме. Також в околиці Пльовдів у Болгарії безперервні дощі спричинили велику повінь. Ріки несуть домовини, вирвані з цвинтарів.

ЗВІЛЬНЕННЯ З САНАТОРІЇ БІВ ЖІНКУ.

Пані М. Кросбі, з Вустера, Масс., випросила собі в домі божевільних дозвіл забрати свого умово корого чоловіка бодай на один день до дому. Недосвідчений дижурний лікар дозволив на це. На другий день Кросбі зголосився на поліцію і спокійно доніс, що він зарубав жінку сокирою.

БЕЛЗ ЦЕНТРАЛЕЮ ПАЧКАРІВ САХАРИНОЮ.

Прикордонна сторожа вкрила велику аферу перепачкування сахарини. Слідство виявило, що з Кракова вислали пачки з сахариною до Варшави, Соколя і Белзи. Центральна пачкарів була в Белзі, звідкіля Хаїм Мішток з помічником А. Бергштайном розсилали пачки з сахариною по цілій Польщі. Провідником пачкарів був О. Гальперн, який мешкав постійно у Кракові, звідкіля виїздив до своїх співників. Поліція арештувала ще 5 пачкарів у Кракові і Варшаві.

ВІКНОМ ДО ДОМУ.

У Львові трапилася нещоденна справа. В середмісті, коло одного з городів, живе в партері лікар з жінкою. Це панство не має охоти платити дозорцеві за те, що відчинить їм браму, коли придуть домів по десятій. Стікають до вікна, служниця викладає шпурову драбинку й нею дістаються до мешканця. Недавно припадком виявилася ця справа, а при тім завважили, що до бродячка — щоб увійти до дому вікном по драбині — мусіла була зняти тісну спідицю. Справою зацікавилася поліція.

ЯСНОВИДУЧІСТЬ, ЧИ ПРИПАДОК?

У румунському місті Браїла трапилася небуденний випадок ясновидючости. Одна вєржжа переказала одному столярєві, що його брат, який мешкає в Америці вже 50 літ, умре в найближчому часі і залишить йому велике майно. Столяр не чув про свого брата нічого від кількадесятьох літ, не знав навіть, чи він ще живе. Три тижні тому дістав він з американоського консуляту вістку, що помер його брат, залишаючи йому 350,000 доларів. Дослід ствердив, що цей брат помер уже після ворожби ясновидючої, яка не анала нічого про іменування брата в Америці. Тепер, учени будуть перевірявати, чи згадана жінка має якийсь винатковий дар, чи тільки припадково відгадала подію.

ЯК ВИГЛЯДАЄ КУЛЬТУРНЕ СЕЛО.

Село Ценева, в бережанському повіті, святкувало 35-літній ювілей своєї „Просвіти“. З темного, колєсь безпросвітнього, воно стало за час одної генерації одним із перших сіл повіту. „Просвіта“ має свій гарний дім, у якому знайшли приміщення кількатор-томова бібліотека, аматорський гурток, дута орхестра, мішаний і мужеський хор, кружок „Сільського Господаря“, „Жіноча секція“, хоча жіноцтво належить до „Просвіти“ нарівні з чоловіками. В селі є також кружок „Рідної Школи“, кооператива „Єдність“, шадично-кредитова кооператива „Надія“ та спортивний кружок. З натиском належить відкредити, що молодь Ценеви не вживає алкогольних напівків і більшість молоді не курить, а вправляє ріжні спорти. В селі нема неграмотних людей і кожний селянин не тільки перерадує українські часописи, а має свою власну бібліотечку.

ЗА ЯНО ВБИЛА СУДЖЕНОГО.

Жанні Сер із судженням Байтисом Рібом з Альжиру мали разом 34 роки. За дозволом влади мали обє в найближчих днях повічатись. Одного дня приобіажав Байтис Ріб повести пополуїди свою суджену до кіна. Одначе пополуїде проминуло, а Байтис не показався. Аж у вечорі прийшов він до судженої. Обє почали сваритись. У розгарі сварки Жанна схопила зі стола бритву й наосліл перерізала судженому горло. Її арештували. Коли її питалися, що її спонукало до збвства, вона відповіла, що він не хотів її взяти до кіна.

ЗАПОВІТ ДИВАКА.

Недавно в Лондоні, Англія, помер Вільям Генрі Бакстер, який полишив по собі майно вартости півтора мільона доларів. У своїм заповіті він назначив для своїх двох сестер дохід у сумі 600 доларів місячно, з тим однач застерєженням, що жадна з них не смє жити в домі, де є якийсь мужчина. Обі його сестри вже мають понад 70 літ і тому їм не тяжко буде виконати умови свого брата-дивака. Бакстер відомий з того, що в молодім віці працював як помічник у кузні по 75 центів на тижень. Пізніше він дєробився майна на продукції машинерії, потрібної при кам'яних виробках.

К. О. П. БУДУЄ ШКОЛИ.

Офіцирський корпус бригади „Корпусу Охрони Пограниччя“ рішив будувати по селах вселюдні школи, розуміється — польські. Кожний батальон має вибудувати одну школу.

ВОВКИ НА ВОЛИНІ.

На терені костопільського повіту, на Волині, повинилися вовки, що перейшли із Советів. У селі Мишаково два вовки роздерли вола на паровиську. Також в околицях Слонима повинилися вовки та дики і роблять великі шкоди в худобі та бараболях.

200 ТИСЯЧ ЖИДІВ ПОДУТЬ НА КИПР.

У жидівських часописах появилася сензаційна вістка, будімо польський уряд вступив на міжнароднім форумі з проектом переселення жидів на Кипр. На Кипр мали виїхати 200,000 жидів з Польщі. Жиди вважають цей проект дуже корисним. Кипр віддалений від Тайфи, палестинської пристані, всього 200 км., значить, ледви кілька годин їзди кораблем. Підсоння Кипру є лагідніше і холодніше, ніж у Палестині. На Кипрі є всього 280,000 населення, греків, турків та італійців. Жидів є дуже мало. В останніх часах поселилось там трохи жидів, утікачів з Німеччини. Кипр належить до Англії і може прохачувати більше, як мільон мешканців. Англія мабуть згодиться на цей проект.

ЗАМІСЦЬ КАРТ ДО ГРИ ПРОДАВАЛИ ТЕКТУРКИ.

Обманці придумують ріжні способи, щоб витягнути гроші від легковірних людей. В останніх днях появилась на вулицях Львова обманці, що продавали 2 талі бриджових карт за 4 зл. І справді показували вони очочим покупцям нові карти, колиж хтось годився на ціну, вони брали швидко гроші і давали опаковані карти. Колиж той, хто купив карти, відчинив опакування, переконувався, що має звичайні паперові тектурки. Звінич обманям повинулась пога і коли вони намагались на вул. Різницькій обманути нову жертву, придержав їх поліцейський агент. Обманцями були Івак Вайнтраб і Фром Шпілер, що приїхали в Тернопіль до Львова на гостинні виступи. Оба походять з Будапешту.

1,675 ЧЕРНИЦЬ-УЧИТЕЛЬКО УСУНУЛИ ЗІ ШКІЛЬНИЦТВА В БАВАРІ.

Баварське міністерство видав розпорядок, що в державних школах не вільно вчити манастирським учительським силам. Цим робом усунули 1,675 черниць-учителько. Школа в Німеччині підпорядковується новим державним засадам, а учительські сили мусять працювати по нац.-соціалістичних організаціях.

ПОМЯТТЯ ПРИВАТНОЇ ВЛАСНОСТІ У СОВЕТАХ.

У московських „Ізвестіях“ інтерпретує М. Кривіцький поняття власности з-проекту нової советської конституції в ось-такій спосіб: Індивідуальна власність ґрунтується на власности соціалістичній, громадській, та нею є означувана. Ця індивідуальна власність треба розуміти як послідання ужиткових предметів у найширшому значінні цього слова. Коли йде про адоволення особистих потреб, то вона у своєю рості взагалі не обмежена, бо ґрунтується на зростаючій соціалістичній власности. Коли продукційні діли зростають до того, що кожний працюючий згідно зі своїм талантом і нахилами буде спроможний усі свої потреби адоволювати, тоді відпадуть усі обмеження приватної власности.

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ВІДГОМІН ПРОМОВИ РУЗВЕЛТА

ПАРИЖ. — Промова Рузвелта на міжамериканській конференції в Буенос Айресі, на якій він натякнув, що американські держави можуть причинитися чимсь до успокоення Європи, викликали в європейських краях живий відгомін. Французькі часописи радо витають цей натяк та стараються надати йому більше значіння, ніж його форма носить. „Еко де Парі“ каже, що Рузвелт, згадуючи про краї, які є голодні на землю і збираються на підбій, мав на увазі Німеччину і Японію. А „Евр“ говорить, що „він хотів сказати, що зміни можуть бути зроблені, тільки не будуть узнані ті зміни, що будуть зроблені насильно“. „Л'Ер Нувель“ говорить без обиняків, що „Рузвелт заявив, що Злучені Держави Америки станули по боці Франції і Великої Британії, що стоять на сторожі права, загроженого Німеччиною й Італією, що репрезентують закон сили“.

В ЛОНДОНІ ДУМАЮТЬ КОЛОДНІШЕ.

ЛОНДОН. — Лондонські часописи, хоч висказують задоволення з приводу заяви Рузвелта в Буенос Айресі про світовий мир, не дурять себе надією, що ця заява значить втручання Америки в європейські справи. „Дейлі Мирор“ каже, що це дуже неправдоподібно, щоб Америка колинебудь чинно заохотила рятувати європейський мир. „Дейлі Телеграф“ говорить, що це гарно, що Рузвелт звернув увагу на цю дурійку, з якою деякі держави нині зб'ються, але до певної міри през. Рузвелт сам піддався тій дурійці, збільшуючи збронення в Злучених Державах Америки.

НІМЕЧЧИНА РОЗУМІЄ ЦЕ ПО СВОМУ.

БЕРЛІН. — Німецькі часописи не розписуються багато про заяву Рузвелта. Лиш деякі поважніші часописи помістили цю промову, викидаючи ті місця, де був натяк на ті держави, які приймають до підбюю. „Фелькшер Беобактер“, роблячи підсумки з цієї промови, каже, що міжамериканська конференція є тільки доказом банкрутства Ліги Націй. Американським державам набридли Ліга Націй і вони почали творити свою власну Лігу.

ІТАЛІЯ ТАКОЖ ПО СВОМУ.

РИМ. — Італійська преса передрукувала промову Рузвелта в уривках, не згадуючи за той уступ, у якому він говорить про держави, що „заохотили войовничо дурійкою, або голодом землі, можуть поповнити якийсь зачіпний акт“.

5,000 НІМЦІВ НА ПІДМОГУ ГЕН. ФРАНКОВІ.

ЛОНДОН. — Англійський консуль в Еспанії дописав своєму міністерству закордонних справ, що в еспанському місті Кадиз, яке є під правлінням рєволюціонерів, висіли 5,000 німців, що прийшли на підмогу ген. Франкові. Англійські круги тим дуже схвилювані й уважають, що це дуже збільшило шанси вибуху війни. З Франції виїхали на підмогу лівим 4,000 французів. Біля 16,000 є з інших країв. Тепер ці краї готові збільшувати свої посилки, а Німеччина й Італія свої. В той спосіб розпичється війна наперед на території Еспанії, а згодом вона може вибухнути вже отверто по всіх краях.

ЗАСУД УКРАЇНСЬКОГО ОФІЦІРА.

ЛЬВІВ. — Польський окружний суд засудив бувшого українського офіцера Макітру на кару смерти за те, що в 1919 році він виступав як прокуратор у процесі проти 9 поляків, яких опісля український військовий суд засудив на смерть. Тепер польська влада, щоби пімститися на Макітрі, хоч він тільки виконував свій обовязок, поставила його під суд і засудила на смерть. Одначе кару смерти шляхом „ласки“, перемінено на 15 літ тюрми.

СОВЕТИ ВИДАЮТЬ ТРИ БІЛІОНИ ДОЛЯРІВ НА ЗБРОЄННЯ.

ЖЕНЕВА. — Совети, які в своїй заграничній пропаганді проповідують „братолібіє“ і „паціфізм“, витрачують зі всіх держав на світі найбільше грошей на свої мілітарні зброєння. Вони видають річно близько три біліони (мільярди) доларів. Америка витрачує один біліон, Франція трохи менше як один, а Японія трохи менше як пів.

ОСЬ І „ДЕМОКРАТІЯ“.

МОСКВА. — Конгрес Советів, що відбувається в Москві, остаточно ухвалив нову советську конституцію, що, відповідно до захвалювань большевицьких агентур, впровадить у Советях демократію. Але ухваливши її, комісар справедливости Криленко зараз таки заявив, що „революційна диктатура була, є і буде єдиноким формою нашого правління“.

"СВОБОДА" (LIBERTY)

FOUNDED 1899

Published daily except Sundays and holidays. Owned by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Edited by Editorial Committee

Registered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918

За оголошення рекламів не відповідає.

№ "Свобода": BERGEN 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BERGEN 4-1016-4-0807.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ПРО УКРАЇНУ ЩОРАЗ БІЛЬШЕ

Надходить час дуже серйозної застанови для нас, українців, як і тих усіх, що вже ясно бачать, що справа України, якщо не буде при новім конфлікті найважливішою справою, то цілком певно одною з найважливіших. Важно нам знати, що думають про цю справу історичні сусіди — вороги України. Важно знати, що думають про це ті, що з нами симпатизують, розуміючи, що самостійна Україна булаб великим вкладом у справу трітнього замирення Європи. І важне те, що думають ті, що бажали використати усамостійнення України на те, щоб збагатитись коштом України, використовуючи її природні багатства, чи звязуючи її з собою економічно й торговельно.

Вистарчить поглянути на щоденну американську пресу, щоб переконатися, що майже кожний день приносить якусь новинку на цю тему. Навіть ті, що передають найважливіші світові події через радіо, теж інформують американський загальний розум про Україну, зясовуючи її міжнародне значіння. Бачимо, що й в Англії, яка така чуйна на всі тонкості міжнародної політики і яка вміє передбачити великі події, зростає зацікавленість Україною. Тому й цікаве те, що саме з Англії доносять тепер американський кореспондент про нові плани Німеччини щодо наступу на Україну. З цього його звідомлення виходить, що Німеччина буде старатись не допустити до конфлікту з Англією. Вона теж не піде війною на Францію, а хіба доведе до цього, що Франція нападе на Німеччину. Зате Німеччина, пише цей американський кореспондент, візьметься до Чехословаччини, цього свого сусіда, що нагадує давню Австрію. А візьметься до цього сусіда за те, що він попирає нібито комуністичну пропаганду та дає агентам Москви змогу звивати большевицьке гніздо в самій середині Європи. І саме це може стати притокою до наїзду Німеччини на Чехословаччину. Та, пише далі американський кореспондент, комунізм буде тільки димовою заслоною. Чехословаччина, як відомо, є злучена через Закарпаття з Україною. А Україна, цей „шпихлір Європи“, є потрібна Гітлерові. І через неї готов він спричинити наїзд на Чехословаччину.

Наводимо цю нову калькуляцію, бо вона походить від одного з найповажніших політичних американських кореспондентів. Думаємо, що добре про неї знати не тільки нам, але й Чехословаччині. Бо на випадок таких подій чейже багато буде залежати і від того, яке буде відношення українського населення на Закарпатті до чехословацького уряду і його політики. А й роблення з Закарпаття оперативних баз для Советів, катів України, теж важна тут справа. Тому, поки час, варто над цим подумати.

Та, що правда, найбільше над тим усім треба застановитися таки нам, — українцям.

Улас Самчук.

ВІЙНА І РЕВОЛЮЦІЯ

Друга частина „ВОЛИНІ“.

Передрук забороняється. — Авторські права застережені.

(68)

зі. Там усе за дурничку. Там не треба рано вставати, йти в поле, орати, сіяти. Там сів собі, закури дилкатну папіроску і попольує. А наш брат, земля верни. Наш брат, піт лий. Наш брат, рийся в гною, як отой жук подорожний. От яке то правління. А коли ти чого добився, так віт тобі в очі твоім трудом цвіркає.

Дядько зовсім розійшовся. Кострубата, тяжка його мова, розглядилась, набрала міці, вогню. Володько просто захопився.

— І добре, продовжує дядько, що прийшли німці. Вони бють наших хаклів. То істина правда. Вчора, кажуть, у Шумську стоїть на греблі їхній патруль. Іде мужик. Гальт! кричить той. Це, ніби по їхньому все одно, що стоїть. Це в них так. Але наш що. Що мужик розуміє. Іде собі, тай годі. Німець, як підбіжить, вихопив з такої кабузляки якогось патика і давай молотити дядька. Збив, збив і ще на гавпахту потяг. Так то. Але порядок завели. Тепер тобі от не підеш, куди очі бачать. Тепер гальт, пурік, то роби, а то не роби. Іде кляуший конем, підіхав до криниці, вняв

градусника і воду міряє. Каже, щоб коневі в зуби зашпарити не зайшли, щоб не дуже холодна була вода. Воно то в нас у криницях води не гріють, але дивись, сто чортів його матері, який тобі порядок. І нам того треба. От чого нам треба. Порядку. Був цар, був вратник, був порядок. А тепер що стало? Катторга пішла порядок робити, а той звісно...

Володько собі переймається розмовою. З початку легко, далі все певніше і певніше починає перечити дядькові. Він, мовляв, тієї думки, що порядок потрібний... Це признає кожний. Але щоби вміти порядок робити, треба вчитися. Не всі вчать тільки на те, щоб закурити дилкатну папіроску й попольувати. Були й такі, але вони приносили більше шкоди, ніж добра. Тепер учаться на те, щоби вміти краще жити, краще господарити, краще уряди вести. Цар. Воно правда, що за царя був порядок, але якій. За царя мали право тільки одні. Ті могли вчитися, ті могли уряди займати, а інші нічого. Десь там якийсь мужик міг достукатися чогось ліпшого. Але то коштувало

О. В.

ГОТЕНТОТСЬКА МОРАЛЬ

Признаюся, що дуже тяжко українському журналістові забирати слово в такій справі, яка відноситься і до — жидів. Бо сказати якесь трохи критичніше, а то й гостре слово, звернене проти нещирого, а часто й ворожого відношення жидів до українців і їхніх змагань до визволення, значить наразитися відразу на закид — антисеміта, а то й погромника. Таку назву можна теж дістати (а й дістаємо) і від наших інтернаціоналістів, не то від большевиків, але в рівній мірі від радикалів-соціалістів. Бо про жидівську пресу вже тут і не говорити. Вона називає кожну нашу спробу визволити себе хоч в часті економічно — українським бандинізмом, зверненням проти — жидівства. Та це вже відомі справи. Тут хочу звернути увагу на трохи іншу справу, а то на подвійну мораль жидівської преси. І роблю це теж головню тому, що й тут зачеплена українська справа, бо й тут сплячене українське ймення.

Жиди, як відомо, воюють тепер якнайзавзятіше з фашизмом і гітлеризмом. Та як би критично не ставитись до фашизму і гітлеризму, то треба признати, що вони є до певної міри „чесні з собою“, й отверто виявляють своїх ворогів і без облуди йдуть з ними до боротьби, виразно зазначаючи, з ким вони воюють і з якої причини. Вони цілком отверто заявляють, що вважають марксизм за гангрену, яку треба випалювати залізом з душі молодого і старшого покоління; вони отверто кажуть, що така демократична свобода, яка, як нпр. в Іспанії, виродилася в тиранію, а у Франції є на найліпшій дорозі до неї, мусить бути замінена чимсь іншим і т. д. Таке кажуть явно й відповідно до цього поступають, не горляючи притім про рівність, демократію і гуманність.

Інакше преса жидівська. Недавно з приводу протижидівських ексцесів жидівська краєва преса гостро осудила їх негуманність, заговорила про святість людського життя, що вбивник завше є вбивником і виправдувати його не сміє ніхто, і т. д. І ми далекі

від того, щоби похвалити погромницькі вчинки; вважаємо їх за глупі, шкідливі і такі, що не ведуть до цілі. Але берім тут під увагу інший факт. Ото один з визначних жидів, з тих гуманних жидів, які здригаються на самий вид крові, відомий у світі письменник Еміль Людвіг, пише книгу, в якій звеличує жидів — убивників. Про цю книжку Людвіга беремо відомості з таких жидівських газет як „Нови Дзеннік“, „Наш Пшегльонд“ (польською мовою). Отже є це джерела безпомилкові для даного випадку й автентичні. Щож вони подають? Ото пишуть про молодого жидя Франкфуртера, що то в Швейцарії вбив гітлерівця Густюфа, і що його процес має тепер відбутись. Отже з книги Людвіга виходить, що той жид-убивник — це була людина „з шляхетним характером“ і з надзвичайно „добрим серцем“. Це просто новітній Давид, що прийшов мстити кривдів свого народу, його „зганьблену честь“, що його чин це „історичний чин“ і що це вбивство вважало не звичайне вбивство, а „символічне вбивство“.

ЯК ПРЕДТЕЧІ БОЛЬШЕВИКІВ НИЩИЛИ УКРАЇНУ

Як тепер большевики нищать Україну на примусових роботах при копанні каналів і рубанні лісів на Півночі та заляння на Соловки, це знаємо з газетних описів і з оповідань тих, яким пощастило врятуватись з большевицького раю. Та в москалів це не новина. Вони робили це ще в давніх історичних часах. Та коли не знищили й не винародили українців за стільки століть, то, дасть Бог, не докажуть цього і большевики.

Суздальський князь Юрій Довгорукий здобув був Київ. Цей москаль помер 15. травня 1157 року на бенкеті в одного з бояр, так там дуже був упився. Тепер київляни вирізають Юрієву дружину.

Син Юрія Андрій Боголюбський (прізвисько це пішло від назви села Боголюбово, де

що він діяв просто „у власній обороні“ (вдираючись до приватного мешкання підступом).

А що це вбивство було „символічне“, то Людвіг домагається і кари для вбивника лише... „символічно“!

Та цього мало: він порівнює Франкфуртера з Шльоомою Шварцбартом, що вбив Петлюру, і звеличує разом убивника Петлюри як мстника за кривди, заподіяні жидівському народові, себто тому народові, що дав Україні Зіновієвих, Ягод, Якорів і Троцьких. Що більше: згадує римського імператора Діоклеціана, що переслідував жидів, Людвіг пише про „Петлюру усіх країв, що впродовж 20 років гнобили жидів“, і апотеозує „мстників“ поневоленого жидівства!

Не знаємо, чи Франкфуртер був агентом московського Чека. Але що ним був Шварцбарт, про це ми чули. Знаємо теж, що катом України був і Троцький.

Як бачимо з тих примірів, то розмови в згаданій жидівській пресі про гуманність — це шарлятанство, це просто замилування очей. Преса ця визнає подвійну мораль.

Все добре, що роблять жиди. Все зле, що робиться проти жидів. Треба зрозуміти цю ментальність, щоб уже раз здерти облуду з гарних фраз.

він любив пересиджувати), як зріс у силу, постановив знищити Київ, столицю української держави, щоб так знищити й усю державу. В 1169 році напав Андрій Боголюбський несподівано на Київ, тому застав київського князя Мстислава неприємного. Мстиславове військо пішло було саме на допомогу синові Романові до Новгороду а в Києві осталася була лиш невеличка частина дружини. Натів дикі половці, а опісля татар не нищили так наших міст, як знищив цей суздаець. Два дні грабили москалі та палили будинки, вбивали старих і малих, жінок і дівчат брали в полон, обдирали церкви та монастирі, позабрали образи, книги, ризи, всі дзвони. Описує це літописець.

Коли гетьман Богдан Хмельницький побачив, що татари не додержують угоди, а інші держави заслабі, звернувся до Москви. Московський „Земський Собор“ радив цареві не приймати України, бо „черкаси (так москалі звали українців) не стерплять руки великого государя“ (себто самоврядного правління царя). Аж коли москалі розвідалися, що українські землі дуже багаті, що можна на них збагатитися, згодилися на злуку України з Москвою. Та й тоді ще між українцями знайшлися козацькі старшини, що не хотіли пристати на злуку з Москвою, як от полковники Богун і Сірко; мітрополит Сильвестер Косів і все духовенство не хотіли присягати на вірність цареві. Побачив Хмельницький, що москалі не ддержують умови, тому хотів відірватися та кинув на поміч шведів проти Москви. Смерть не дала Хмельницькому зробити того.

По смерті Хмельницького щораз більше поневолювала Москва Україну.

Невдача гетьмана Мазепи під Полтавою 1709 року була страшним ударом для України. Росія стала використовувати Україну, як лише хотіла. Тяжкими податками, що їх Росія накладала на український нарід латала свої фінанси. Своїх генералів і політиків обдаровувала українськими землями, а нарід віддавала їм панам у неволю. Населення України виснажувала Росія, щоби скріпити свою війсьну силу. Козаків уживали в усіх російських військових походах. І козаків і

некозакуєчих селян забирала Росія в садати, драгуни і т. д. І військо й нарід уживали до тяжких робіт при копанні каналів, будівнанні оборонних ліній і фортець, уживали їх за погоничів при арміях (чумаки-погонці) та до всяких інших послуг. Як російське військо верталось з походу лишалося звичайно на Україні зимувати й нищило її, жило коштом українських селян і міщан, грабило їх. Український нарід каже про це в пісні:

Москаліки, соколики! Поїли ви наші волки, А коли вернетесь здорові, Поїсьте й останні корови!

Росія вживала населення України до тяжких робіт і в воєнних походах не лише тому, щоб чужим коштом розширити свої границі та закріпити силу держави, а й тому, щоб винищити українське козацтво. Щоби зросійшити Україну, Росія мусіла передовсім винищити козацтво, що частину населення, яка брала участь у боротьбі за волю України та яка, без уваги на хвилеву безсилність, удержувала б традицію автономічних змагань українців. У воєнних походах українською кровю шафували наче водою. Крім того засуджували тисячі козаків на смерть, вислаючи їх на тяжкі роботи, хоч до них козаки на основі умови України з російським царем не були обов'язані. Роботи „на лінії“ і при копанні каналів знищили більше нашого козацтва ніж усі війни.

Лініями звали оборонні окопи з фортецями, які Росія будувала здовж границь. Такі лінії будували здовж південної границі для охорони царських земель перед нападами татар, запорожців, черкесів і інших воєнничих племен. Одна така лінія тяглася від Царицини над Волгою через Дін, Донець, Дніпро, аж до гирла Орелі. Від 1743 до 1744 і від 1768 до 1774 року будували лінію укріплень над рікою Синюхою (частина західної границі між Україною та Запорозжям). Ці укріплення мали здержувати запорожців і гайдамаків від нападів на польську та російську Україну, а також щоб українці не могли вдержувати взаємини із запорожцями.

У 1716 році вислали під Царицину велике козацьке військо з генеральним хорунжим Іваном Сулимою сипати лінію та копати канал для злуки Волги з Донцем. Те саме було в 1717. В 1722 році під Царицину пішли 10,000 українських козаків. В 1731 р. вислали на лінійні роботи здовж українсько-запорозької границі між Донцем і Дніпром 20,000 козаків і 10,000 селян під проводом київського полковника Антона Танського. В 1732 році вислали на Орель 20,000 козаків і 10,000 селян під прилуцьким полковником Галаганом. В 1733 році лубенський полковник Данило Апостол повів на роботи над Орелю 20,000 козаків і 20,000 селян.

Робітники мусіли йти на лінію зі зброєю та харчами. Кожний мусів теж мати сокиру, лопату, заступ і мішок, яким носив землю. Кожних 10 людей мусіли мати власного коня або пару волів із возом, а на кожних 50 людей мусів бути їх власний плуг із волами, плугатарями та погоничами.

Як ті роботи винищили Україну, свідчить сам фельдмаршал Мініх. — „Передше — пише він у 1735 році — Гетьманщина могла вислати в поле 100,000 козаків. Цього року зібрали лише 20,000. З того у кримський похід вислали 16,000. Після 300 верст походу осталося з них тільки 12,730, у більшості без коней або із сукоробрими шкалами. Зате запорожці, які щойно вернулися з під татарського підданства, були добре озброєні та кожний з них прийшов з дво-

ма або й трома добримі кінцями“.

На лінії ходили українці ще також підчас війни проти татар і турків у 1737—1739 р. Ці лінійні роботи руйнували також нарід, що остався на Україні, бо забірала найліпших робітників (співаеться про це в народній пісні „Пшенце не жата!“), а в додатку треба було ще й на лінію посилати харчі, щоб ті тисячі не вгрибли з голоду.

Про роботу українських козаків на Ладозькому озері знаємо, що в 1721 році пішло туди під чернигівським полковником Марковичем і генеральним хорунжим І. Сулимою 12,000 козацького війська (Сулима помер у дорозі). В 1722 році повів на Ладого 12,000 козаків полтавський полковник Іван Черняк. Ті козаки робили в холоді й голоді день і нічю, навіть у неділі та свята, в додатку на приказ бригадира Леонтієва по звирські биті палицями. Козаки тяжко нездужали, а що недужали ніхто не журився, вигнали як мухи, так, що в живих не осталася навіть і третина. Плата була дуже мала та не вистарчала на життя, одначе й тої не виплачували їм. Козаки випродували все, що мали, щоби тільки не згинуть з голоду. (В пісні: „Ой ви, хлопці, де ваші жупани?“).

Підчас походів за Кавказ (1722—1729 р. за Петра І, Катерини І й Петра ІІ) в 1722 році ходили на Каспійське море 10,000 українських козаків. Вони укріплювали фортецю над рікою Сулаком. В 1724 році пішли на Сулак дальших 10,000, а в 1725 році 2,000 козаків із Гетьманщини та 1,000 зі Слобідщини. Також у 1726 і 1729 році вислали на Кавказ багато нашого народу. Ті походи та роботи коло фортеці над Сулаком страшно винищили наше козацтво. Нищили їх спека, нездорове повітря, всякі пошести, тяжкі роботи й голод. Козаки домагалися ліпшої плати, домагалися, щоб їх відіслали до дому, а на їх місце щоб прислали інших („Давай, батьку, переміну“), та все те даремне, бо Росія постановила винищити українське козацтво, а такими походами й роботами найкраще можна було це досягнути.

Навіть у Німеччину водела Росія наших козаків. У російському поході на Персію в 1757 році було 1,000 гетьманців і 5,000 слобідчан. В 1760—1762 році пішли з російською армією 2,000 гетьманців. Під пруським містом Кістрином був дуже кривавий бій, в якому прусаки перебили майже всіх наших козаків.

На іншому місці передамо кілька народних пісень, у яких наш нарід оспівав гірку долю тих своїх молодих синів, що їх Москва забирала з України на т. зв. „примусові роботи“.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

КАРНЕГІ, ПА. Тов. Січ, від 136, повідомляє всіх своїх членів, що річні збори відбудуться в неадаю, 6. грудня, в годині 1-шій пополудні, в укр. парламентній галі, 220 Дзень уація. Обов'язком є кожного члена бути прийняним на цих зборах і вислати справоздання уряду і контр. з діловництва за минулий рік. Також буде вибір уряду на наступний рік. Напоминаємо довірливих членів, щоби по можливості на річних зборах привітали свої задоволення. Просимо тих молодих членів, що перейшли до старших, прийти на ці збори. Як маєте знайомих, котрі ще не належать до У. Н. С., а хотілиб вислатися, просимо привести їх на збори. Родичі, котрі ще досі не вислали своїх дітей, мають дуже добру нагоду вислати на цих зборах. У. Н. С. має три роки грамот для дітей. Уважаймо, що будучність У. Н. С. має перейти в руки наших дітей. — Д. Сус, пресад.; І. Білевич, кас.; А. Крупа, секр.

НЮ ЙОРК, Н. П. Українське Запомогове Тов. Дінстер, від 361, повідомляє всіх своїх місцевих і помисцевих членів, що річні збори відбудуться в суботу, 5-го грудня, в У. Н. Домі, 217-219 Іст 6-го вул., в Нью Йорку, точно в годині 8-ий вечір. Приявність кожного члена є конче потрібна, бо маємо важні справи до погодження, котрі мають бути затвержені тими зборами, щоби оціла не було парлянів, що я току ухвали не було в приязні, а тому прийдіть на ці збори всі я одні і в той спосіб уникнете всяких неприємностей, котрі вам будуть видаватися на наступний рік. Не прийнятий член буде відлучальний згідно зі статутом. — Д. Костичин,

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

УКРАЇНЬКА ЖІНКА В СУСПІЛЬНІМ ЖИТТІ.

Від самого початку людського існування жінки покладали великі заслуги біля розвою суспільності. Вони дбали, щоб суспільність була основана на найсильніших фундаментах, якими все була здорова тілом і душею молодь. А жінкам припав той найбільший обов'язок виховувати молоді покоління й віддавати їх на службу своєму народові, своїй державі. Жінки стоять на сторожі народної традиції, є насадницями національної культури. Тому саме цілий культурний світ відноситься з найбільшою пошаною до жінки, матері.

Над рідними народами зависли нині великі політичні небезпеки, які загрожують їх існуванню, або їх державній цілості. Ми бачимо, як жіноцтво тих народів глибоко переживає ці грізні хвилі та як на полі виховання молодих поколінь старається зарадити лиху й творити таку моральну силу, яка відперлаб небезпеку.

Українська жінка не остала позаду інших народів. Можна сказати, що з огляду на дуже тяжкі відносини, серед яких приходилося нашій жінці брати участь у суспільній роботі, українська жінка своєю пильністю і напруженою перевищила жінку інших народів. Жінки інших культурних народів мають до помічі свою державу, яка дає їм моральну і матеріальну підтримку. Українська жінка веде свою працю без нічної підмоги. Від часу втрати нашої державності українська жінка веде свою працю в нужді і горю, з надлюдською витривалістю аж до нині. Це завдяки їй наш народ зберіг свою національну культуру, своє мистецтво, свою національну традицію, наші старі релігійні обряди та народні звичаї. Як матір-громадянка вона щепила пошану в молоді покоління до всього, що своє, рідне. Так поступала українська жінка на рідних землях і так вона поступає на еміграції.

Скільки труду українська мати мусіла вложити у свої діти, щоб тут в Америці освідомити їх бодай трохи в українським дусі та задержати при своїй нації? В старому краю, хоч була велика нужда, то бодай серед рідного середовища не було небезпеки, що молодь втопить в чужому морі, так як це може статися тут в Америці. Ми тут крапля в морі. Наші діти від найранішої молодості є виставлені під вплив інших культур, інших традицій. Та молодь, котра без уваги на всі ті перешкоди і небезпеки всетаки залишилася при своїй нації, завдячує це виключно своїм родичам, в першій мірі своїм матерям. На жаль, далеко більше є випадків, де українська молодь тоне в чужому морю і пропадає цілком для своєї нації; часто діється таке з дітьми свідомих родичів. Причиною цього є те, що ті родичі уникали свого рідного оточення й віддали своїх дітей від нього. Діти, коли досіли і покинули дім, стратили всякий зв'язок зі своєю нацією, який перед тим вони мали тільки через родину.

Та, розв'язуючи практично це питання, треба зрозуміти, що щоб урятувати своїх дітей від залуви чужою культурою, як також щоб зв'язати їх тісно зі своєю нацією, треба мати їх у рядах такої народної й патріотичної установи, якою є наш У. Н. Союз. Ціль цієї інституції є двоїста: давати своїм членам економічне забезпечення, а також виховувати їх національно та заставляти їх дорожити своєю рідною мовою, традицією і культурою. Ось тим У. Н. Союз перебирає частину тих важких виховних о-

бов'язків, що лежать на жінці-матері. Через пресу У. Н. Союзу діти пізнаватимуть глибше свою націю, а через безпосередній контакт з іншими членами У. Н. Союзу вони втягуються до народної роботи, яка знову їх далі освідомляє. Вписавши своїх дітей до У. Н. Союзу, українські родичі можуть до певної міри бути спокійні за національне виховання своїх дітей.

У. Н. Союз стає до помічі українській жінці-матері. З цієї помічі вона повинна користатися, коли хоче як слід вивчатися зі своїх важких суспільних завдань. Від цього, як віднесеться до виховання нашої молоді жінка-мати, залежатиме збереження нашої традиції, як також будучність нашого громадянського, культурного й економічного життя в Америці.

Михайло Ликтей,
Нью Йорк, Н. Й.

ЩЕ ПРО ПОДІВ НАСТАСОВІ.

Я отримав недавно від свого сина, що живе в Настасові, пов. Тернопіль, Галичина, листа, якого уривки, з огляду на загальну цікавість, подаю до друку:

„В нашій Настасові сталася велика політична подія. Зібралася шайка комуністів, що напали на читальню „Просвіти“ і дуже змаскували кількох членів „Просвіти“, а Михайла Лалчака вбили на смерть. Дванадцять ножів вгородили в плечі, груди й голову. Дорогий Тату! Я більше писав би про ту криваву подію, але дуже багато треба би писати. Значучі тільки, що небіжчикові вже око вибили. Сусіда Семена Кураша так побили, що руку зломали на двоє; тепер бореться зі смертю; також кільканадцять інших побили. Який то страх був тої ночі! Годі описати. Цілу ніч у селі ніхто не спав, така різанина була. В 43 хатах вікна повивали. А як зачали стріляти з револьверів і гверів, то аж сум було слухати. Так у селі виглядало як справжня революція. А свої постерункові не могли тому зарадити, то аж телефонували до Тернополя, звідки приїхав постерунковий, зложений з 24 жандармів. І дуже багато тайних агентів.

Аж рано арештували 17 і тепер їх судять у Тернополі. Майже пів села стягнули на постерунок, де і я був кликаний, а тепер що дия в Тернополі судові терміни, вже цілий тиждень. Що дия кличуть свідків, щоб сконтролювати, чи таксамо говорили на поліції, як перед трибуналом.

„Щодо похорону Лалчака, то з дуже великою парадною його ховали. Було 14 священників, 12 адвокатів, 16 союзників (Ред.) з Тернополя, а народу з цілого повіту, зі Львова, Золочева, з околиць міст і містечок! Визначні громадяни попривозили вінки. Вінків було 30 до 40, а народу сила силена, ані оком зглянути. Дуже гарячі промови мали адвокати і священники коло церкви і на цвинтарі. То священники говорили, що такого похорону ще ніхто в Галичині не мав і не бачив. Небіжчик осиротив жінку Анастасію; дітей не мали. Полішив великий маєток, велику пасіку, великий сад, багато доброго ґрунту і худобу“.

До цього я додаю, що небіжчик М. Лалчак, як мені відомо, був дуже чесний і щиро-зичливий громадянин та ревний патріот. Він перебував цілу австрійську й українську війну, був майже на всіх фронтах і прийшов до дому цілий та здоровий. Аж тепер московсько-жидівських агентів не уйшов. Ті агенти попріздрили з Канади й Америки. Вони тут поздавали „іспити“ з Марксової доктрини і нахленталися большевицької дурійки. Тепер, замість виступати проти окупанта, вони мордують братів, а лях тільки сміється в кулак.

Степан Маліса,
Нью Йорк, Н. Й.

3 ГОЛОСІВ ПРО СПРАВИ У. Н. СОЮЗУ

З НАГОДИ ВИБОРУ НОВИХ УРЯДНИКІВ.

В грудні будемо по відділах У. Н. Союзу давати, як то кажуть, вступ довіря старим урядникам і вибирати нових. Отсе заставляє мене забрати в цій справі голос.

Пам'ятаймо на те, що маємо дати признання тим, що дійсно ширю, рівно й совісно працювали для добра організації. А зараз маємо заста-

новитися, хто повинен бути відділовим урядником, якщо хочемо вибрати на місце старих урядників — нових. В першу чергу урядником повинен бути такий, що дав доказ, що вміє пошанувати організацію, що нею дорожить і всякими способами старається про те, щоб відділ не розбивався, а його скріпляти.

Не дивімся на те, хто нам милій. Дивімся на працю. Не це повинно заважувати, хто нам рідня, чи хто зробив нам якусь ласку, бо заважувати повинно тільки те, що хто доброго зробив для У. Н. Союзу. Всі ми знаємо, що У. Н. Союз це є така організація, з якою було й буде далі тісно зв'язане все українське життя. Це життя мусить вічно цвісти, а щоб так було, треба, щоб і розвивався та цвив наш У. Н. Союз. А це значить, що У. Н. Союз повинен діставати щораз нових членів. А з цього далі виходить таке, що цей надається найкраще на відділового урядника, а в першу чергу на відділового секретаря, хто дав доказ, що дійсно дбає про зріст У. Н. Союзу, хто придбав йому якнайбільше нових членів. Коли мова про секретаря, то тут не треба мати на увазі, в якому порядку він веде книжки і листування та який зв'язок дає до „Свободи“ про стан відділу. А таке повинно бути помічене коротко хоч раз на рік.

Всі ми знаємо, як до нас підходять большевицькі агенти і як намагаються перетягнути нас до якихось там своїх, ніби дешевих, організацій чи там орденів. Тому треба стеррегти нашого добра, що його ми нагородили при У. Н. Союзі. А до цього покликани в першу чергу урядники. Вони повинні мати собі за велику честь, що в їх руки віддається добро У. Н. Союзу — нашої слави на імїграції. І вони всюдї повинні заставити як союзців так і весь загаль до акції в справі скріплення У. Н. Союзу.

Михайло Костів,
член 142 від. У. Н. Союзу.

У школі.

Учитель: — А тепер, Петричук, докажи мені, що земля округла.
Ученик: — Чому ж? Я ніколи чогось такого не говорив!

В НЕДІЛЮ, УКРАЇНСЬКИЙ АРТИСТИЧНИЙ ТЕАТР
під дирекцією ДМИТРА ЧУТРА виставить
О ПЕРУ П. Чайковського, в 3-ох актах.

6-го ГРУДНЯ 1936 Р.

ТОЧНО В 8-МІЙ ГОД. ВВЕЧІР

7th AVENUE AND 57th STREET, NEW YORK, N. Y.

МАЗЕПА

В ОПЕРІ виступають нові найліпші оперові співаки. Великий хор, балет, козаки. Гетьман Мазепа на білих конях. — Приходьте всі та приводьте з собою молодь, щоб заховала в пам'яті стремління великого гетьмана України.

БІЛЕТИ від 75 ц. до \$3.50 до набути в Офісі Театру, 793 Broadway; Наш Базар, 151 Avenue A, та Товаристві Дистер, в Українським Народнім Домі, 217-219 East 6th St., New York, N. Y., і в Американо-страці „Свободи“, 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.

ЯК МОСКВА НИЩИЛА УКРАЇНУ. (Виятки з народніх пісень).

БРАНКА. (1)

Судариня дрібні листи писала,
По губернам розсилала,
Кого в некрути взяти...
Сидять пани за столом, вони поть і їдять,
Пишуть, пишуть, радять: кого в салдати отдасть.
А у вдови один син, і той пішов під аршин
І аршина не дійшов, у салдатушки пішов.
Іде мати, ридає, всю старшину збирає.
„Ой, старшину моя мила, випускайте мого сина“.
Обізвася одинець, уродливий молодць:
„Не плач, мати, не ридай, кривих очей не терай.
Тоді ти заплачеш, як на муштрі побачиш,
А я у полку, у полку, у червонім копадку,
Ще й шабелька при боку.
Як вийдемо на майдан та вдаримо в барабан“.
От матері на жалість, а старшині на радість,
Пішла мати плачучи, а старшині радіш.
А чий же то лани позасівали пани?
А то того одинця, вродливого молодця.

ВДОВИНСИ

Через сад зеленій доріжка лежала,
Тудж наша судариня йекрут виражала.
Написали, найменували вдовиного сина:
„Хорош, хорош удовин син на воронім коні“!
На воронім коні грає в голубім жулані:
„Вийди, вийди, дівчинонько, вийди, моя пані“!
Ой, не вийшла дівчина, вийшла стара мати:
„Скажи мені, мій синочку, де тебе шукають?“
„Шукай мене, моя мати, в степу при дорозі,
В степу при дорозі, на лютім морозі.
Там будемо, стара мати, зиму зимувати,
Своєю кровю горячою море доповняти,
Своїми жовтими кістками мости поможати,
Своїм чубом кучерявим степи устеляти“!
Іде за ним стара мати і сізно ридає,
Вона своїх близьких сусід сильно проклинає:
„Бодай же ви, сусідоньки, всі разом пропади,
Як ви свою тайну знали, да мні не сказали;
А сказали вже тоді, як руки зв'язали“!
Повазавши білі руки, везуть до Прилуки,
А з Прилуки до Полтави до вічної приєгати.
„Присяг царю, присяг Богу, одрікся від роду.
Прощай, сину, мій голубе, не думай до дому!“

М. Чутро в балеті, виставлюванім в опері „Мазепа“.

ПРОВІД О. У. Н. В СПРАВІ ЧОРНОМОРСЬКОЇ СІЧИ І О. Д. В. У.

Провід Організації Українських Націоналістів надіслав до редакції „Свободи“ листа з проханням передрукувати нижче подані комунікати тому, що „Свобода“ подала у своїм часі про злуку О.Д.В.У. з Організацією Чорноморських Січей, як теж проголошує комунікати Об'єднання при висилку грошей на визвольну боротьбу.

Надіслані комунікати звучать:

I. КОМУНІКАТ

До відома всім націоналістичним організаціям в Європі, Злучених Державах Америки, Канади, Аргентини, Бразилії і Далекого Сходу.

1. Актом з дня 20-го квітня 1935. р. переведено злиття Організації Чорноморської Січі й Організації Державного Відродження України в одно організоване тіло в Злучених Держав Америки.

2. Головна Команда Організації Чорноморської Січі, а) порушила без відома й згоди Проводу О. У. Н. цей акт, керуючися недопустимим партикуляризмом, підсиченим особистими амбіціями; б) не признала інтервенції уповноваженого ПУН-у п. Ляховича й застосовуючи крайню демагогічні методи, важилася на випади проти нього й членів Центральної Управи О.Д.В.У. на сторінках „Січового Клича“, чим нанесла шкоду організованому рухові в Злучених Державах; в) не виконала даних їй Референтурою Зв'язку доручень.

3. Ці протиорганізаційні вчинки Головної Команди Організації Чорноморської Січі дають притоку Референтурі Зв'язку ПУН-у вважати акт з дня 20-го квітня недійсним з усіми з цього впливаючими організаційними санкціями й то до часу, поки Організація Чорноморської Січі не увійде на цей шлях, що його визначає доцільність і добро організованого руху в Злучених

Державах Америки. Постій, дня 25. жовтня 1936 р.
Від Проводу Організації Українських Націоналістів за Референтуру Зв'язку:
М. І. Пригода.

II. КОМУНІКАТ.

Орган Гол. К-ди О.Ч.С. „Січовий Клич“ помістив кілька статей, в них підноситься — у зв'язку з варшавським процесом — заміт проти Центральної Управи О.Д.В.У. й зокрема проти „Об'єднання Українських Організацій в Америці“ в справі \$2,000.

З уваги на те, що в тих статтях є навіть твердження, начебто ця сума не була переслана, стверджуємо ось що:

Сума у висоті 2,000 дол., переслана в серпні м. р., була правильно отримана Фінансовою Референтурою ПУН і нею розподілена відповідно до організаційних потреб. Постій, 5. листопаду 1936 р.
Від Проводу Організації Українських Націоналістів, Фінансова Референтура.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

Дня 29. листопаду померла у 40-вім році життя АННА САРМАТЮК, члениця братства св. Николая, відділ 369 У. Н. Союзу в Палмертон, Па.
Покійна роджена в селі Шили, повіт Збараж. Полишила мужа і четверо дітей. В. І. П.
М. Куба, секр.

ОЛИФАНТ, П.А.

УКРАЇНСЬКИЙ ЦЕРКОВНИЙ ХОР СВ. КИРИЛА І МЕТОДИЯ В ОЛИФАНТ під диригентурою Л. СОРОЧИНСЬКОГО — влаштує —
КОНЦЕРТ
В НЕДІЛЮ, 13. ГРУДНЯ
Година РІВНО 8-ма ввечір В ШКІЛЬНИЙ АВДИТОРІЙ RIVER AVE., OLPHANT, PA.
Вступ: \$1, 75, 50 і 35 центів.

УВАГА! НЬО ЙОРК, Н. Й., І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

УКРАЇНЬКА ЖІНОЧА ГРОМАДА

Відділ Перший С. У. А. в Нью Йорку, святкуватиме

15-ЛІТТЯ СВОЙОГО ІСНУВАННЯ

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 6-ГО ГРУДНЯ (DECEMBER) 1936 РОКУ

В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ, 217-219 EAST 6th STREET, NEW YORK CITY.

В концерті виступлять: Хор під дир. Т. Онуфрика; Орхестра М. Гайворонського; Малі танцюристи школи В. Авраменка; солі, декламації, промови А. Вагнерової і інших.

Поважний Громадянин! Українська Жіноча Громада, зорганізована 4-го грудня 1921 р., з ціллю помагати по можности українським інвалідам. Цю поміч несло наше товариство цілі роки, таку поміч нестиме, доки будуть наші інваліди. Отсею дорогою звертається Українська Жіноча Громада до Хваленого Громадянства з проханням допомогти нам звеличити нашу річищу громадянню участю в нашій святі. Вашою присутністю докажете нам, що дорожите нашою довголітньою працею, додасте нам енергії нести цю працю в дальші роки. Приходьте Громадо в неділю ввечером, 6-го грудня 1936 р., до У. Н. Дому, 217-219 1st 6-та вулиця, Нью Йорк, Н. Й.

Відділ Української Жіночої Громади.

НЕ ЗАБУДЬТЕ!

ЩО СПЕЦІАЛЬНІ ЦІНИ фірми СТАСЮКА

ЗАВТРА

НА ОГолошення в „СВОБОДІ“

ГОЛОВНИЙ СКЛАД І ФАБРИКА: 124 First Ave., New York City

ФІЛІІ: 628 — 5th AVENUE, 121 NASSAU AVENUE, GREENPOINT, Brooklyn

ІДЬТЕ і ПЕРЕВЕДІТЬ РІЗДВО В СТАРІМ КРАЮ

Пароплави з Нью Йорку: HAMBURG - - 15 Decembra BREMEN - - 16 Decembra

Поспішний потяг, що забирає пасажирів „Бремен“ у Бременгавен, забезпечує вигідну подорож до Старого Краю.

Також швидкі залізничні поїзди з Гамбурга. Великі пакунки приймаються на покладі пароплавів просто до Львова за оплатою \$5 від штуки.

ЯК НЕ МОЖЕТЕ ВІДБУТИ ПОДОРОЖІ, ТО ДОВІДЬТЕ СВОІМ СВОЯКАМ ВІДВІДАТИ ВАС.

По інформації вдавайтесь до котрогонебудь авторизованого місцевого агента, або:

HAMBURG-AMERICAN LINE NORTH GERMAN LLOYD

57 BROADWAY - NEW YORK

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

МАЙНЕРСВІД, ПА. Бр. св. О. Ніколя, від. 78, повідомляє своїх членів, що збори відбудуться в неділю, 6 грудня, в галі церковній. Кожний член має прийти на збори збирати свій дог, що дозвільє до братської каси. Котрі члени не сповнять цього обов'язку, убудуть сусидовані. Річні збори відбудуться 1-го січня 1937 р. Буде братська Сл. Божя, а по Сл. Божій і по Па-нахиді за померших членів відбудуться збори. Контрольна комісія здасть звіт з цього року з приходів і розходів, а потім буде вибір уряду на 1937 рік. — Ф. Стець, пр.; Антін Болчак, кас.; Андрій Болчак, ін. секр.

ПОРТЛЕНД, ОРЕГОН. Тов. ім. Ів. Франка, від. 92, повідомляє, що річні збори відбудуться в неділю, 6-го грудня, в галі 2-гій пополузі, а домі Луки Конського, 1730 Норт Чарльз-ул. Є важкі справи до полагождення і вибір уряду на 1937 рік. Не привітай член заплатити кару 50 ц., а урядник 1 дол. — Олександр Федок, предс.; Гавриіл Пелех, секр.

ШКАГО, ІЛЛ. Бр. Рожд. Пресв. Богородиці, від. 259, повідомляє, що збори відбудуться в неділю, 6 грудня, в галі 2-гій пополузі, в галі парохіяльній, 4450 Сент. Павліна вул. Просимо всіх членів прийти на ті збори, бо маємо дуже важкі справи до полагождення. — Андрій Фоца, секр.

ШКАГО, ІЛЛ. Бр. св. Шрія, від. 379, повідомляє всіх своїх членів, що річні збори відбудуться дия 6-го грудня, зараз по Сл. Божій, в галі церковній при Оклей і Райс-ул. Просимо члени прийти на збори, бо буде справоздання за 1936 рік і вибір уряду. Не привітай на зборах члени заплатять 1 дол. кару, а урядник 2 дол. Котрі члени ще не мають своїх лідей уписаних до У. Н. Союзу, то просимо, щоб їх написали на річних зборах. — Петро Сачанський, предс.; Мих. Семків, кас.; Василь Пилипів, секр.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

У гостинниці.
Гість (до вейтера): — Ну, знаєте, дивна ваша гостинниця. Замовляю вепрову печеню — вже нема, кочу телячого котлета — вже нема, хочу риби — самособою, також нема... Дайте мені мій плащ, хай собі піду!

Вейтер (розглядається).
На жаль, плаща вже також нема!

Музикальні.

Пляист (після того, як його довго просили): Ну про мене! Коли вже так дуже хочете почути як я граю! Щож маю за грати?

Господар дому: Шонебудь. Ми хочемо лише позлостити наших сусідів!

ВК МЯ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАСЬ.

МАГАНОЙ СИТИ, ПА.
На Рідну Школу й інвалідів.
Комітет Листопадового Свята переслав \$20 з призначенням по \$10 на Рідну Школу й інвалідів у старім краю.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ.
На інвалідів.

Братство св. Василя, від. 168 У. Н. Союзу, ухвалило на своїх місячних зборах 8 листопаду асигнувати з товариської каси \$40 на інвалідів та вислати ту жертву через Обеднання на призначену ціль.
Микола Пашин, секр.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ.
На політичних в'язнів.

На гостині, яку влаштували члени тов. Зап. Січ, від. 155 У. Н. Союзу, в день свого патрона св. Михайла, зібрано на політичних в'язнів \$4.70 та вислано ту жертву через Обеднання.

П. Щуцький.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ.
На інвалідів.

Український Демокр. Жіночий Клуб ухвалив призначити \$5 на інвалідів та вислати ті гроші через Обеднання.
За уряд: **Марія Маслій, предс.; Параня Чижик, секр.; Анна Петрів, кас.**

ВЕСТБУРИ, Н. Й.
На інвалідів.

Члени тов. ім. Тараса Шевченка, від. 267 У. Н. Союзу, влаштували вечерок у домі гром. К. Дідуха. В часі забави промовляли Д. Кишенюк, предсідник, та Т. Агрест, секретар, підчеркуючи потребу помічі нашим українським інвалідам. Опісля наступила збірка, яка принесла \$6.75, і ту жертву вислано через Обеднання на інвалідів. Жертували: Д. Кишенюк і О. Гладкий по \$1; Т. Хомик, І. Кишенюк, О. Петришин і К. Дідух по 50 ц.; по 25 ц.: Н. Хомик, Т. Яриш, В. Маніборський, М. Гарасимішин, Л. Явчак, Т. Агрест, С. Сулик, Н. Гавриш, Т. Каплун і пані Гавриш. Дрібними датками прийшло 25 ц.
О. Гладкий.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІ.

Алентави, Па. — Через помилку пропущено в досці з Алентави під заг. „Нова Окружна Управа ОДВ“, що головою вибраний: Олекса Мандрига.

УКРАЇНСЬКА КООПЕРАТИВА

ТІД НАЗВОЮ
Square Deal Provision & Groceries, Inc.
94 FIRST AVE., (Bet. 5—6 St.) NEW YORK CITY.
ДАЄ ПО ЗНИЖЕНИХ ЦІНАХ
НА ПЯТНИЦЮ І СУБОТУ (4 І 5) ГРУДНЯ 1936

Ковбаса Свіжа
24 цнт. фунт

Шинки свіжі
21 цнт. фунт

Лойн оф Порк
(в цілім кавалку)
20 цнт. фунт

Вудженка з реберками
21 цнт. фунт

Вуджений Тендерлойн
30 цнт. фунт

Сальцесони
Власного виробу
25 цнт. фунт

Шинки вуджені ЗАДНІ
22 цнт. фунт

Вепрові Ніжки
4 цнт. фунт

СВИНСЬКІ СВІЖІ ГОЛОВИ
ЦІНА 5 ЦНТ.

СВІЖІ СОСІЧКИ - - - - 24 ЦНТ. ФУНТ
КВАШЕНА КАПУСТА - - - - 5 ЦНТ. ФУНТ

Всякі вироби, що продає Українська Кооператива, є свіжі і першої якості. Тому користайте з нагоди!

На невідповідному місці.
Куришмалюки стали битися на вулиці. Вкінці Куришмалюк каже:
— Чому поправді, Ірко, бемося на вулиці? Навіщо маємо хату?

Дуже підозріле.
Кружляка дійсно виключили з протинальогольного товариства?
— Так, не мали до нього довіря. Він при своєму сцизоріку мав коркотяг!

— Я чув, що пані на сорок п'ятому році життя почали вчитися грати на фортеп'яні. А не мали пані труднощів?
— О так, із усіма сусідами.

ТАРЗАН І ЛЮДИ-ЛЕОПАРДИ.

Крок за кроком зближались в'язні до замку людей-леопардів, настуріч своїй смерті. Тарзан мовчав, бо не знав, як потішити свого білого товарища та додати йому надії. Йому було надзвичайно жалко цього молодого хлопця і він був би радо вмер двічі, щоб тільки його врятувати. Хвилями огортала його досада, що ці дикуни вийдуть переможцями.

Та всетаки він був іще живий. Він бисто розглядався довкруги та вичікував якоїсь найменшої нагоди, щоб іще раз зміряться у боротьбі з дикунами. Те саме робив Кид, який був готов скористати з першої неуваги чорних і дати ногам знати в нетри. Досі він вірив у своє велике щастя, а же тепер видно щастя його опустило.

Тимчасом Олд Таймер заліз з дерева і по хвилі надуми почав іти в тому напрямку, куди зникли дикуни wraz з двома в'язнями. Але по кількох годинах мандрівки він утратив сліди й крутився без цілі по нетрах. Гадка про Киду не сходила йому з ума ні на хвилино. Розпукою наповнилося його серце, що він не може йому нічим допомогти.

Тимчасом Оррандо wraz з малюю були щасливіші в досліді шляху, по якому пішли в'язні. Вирішили в нетрах, вони мали далеко більшу вправу в цьому ніж Олд Таймер, який зник відшукувати свій шлях на мапі, або питаючись поліція. Оррандо був практичний. Він знав, що всіх людей-леопардів він не поборе. Та він коче хотів ствердити місце побуту Тарзана.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

С. С. ШКАГО, ІЛЛ.

Свято нашої державности.
Дня 8. листопаду відсвятковано у нашій громаді Свято Першого Листопаду. Свято відкрив о. д-р Ковальський. Опісля був виступ хорів, парохіяльного і шкільних дітей, під проводом п. Ягелі. Деклямації читали шкільні діти: Максимюк, Гайнок і Крупяник. Дуєт в супроводі фортеп'яна відспівали панни М. Марно і Юлія Трусяк. Потім наступили деклямації п. Савчука і сольо п. А. Юрченка.

Святочну промову виголосив голова молодих українських націоналістів, п. Іван Когут. До збірки на народні цілі промовляв місцевий парох о. д-р Ковальський. Збіркою заанялися панни Юрчак і Демко. Після збірки парохіяльний хор відспівав чотири пісні. Тут співали і співаки з Норт Сайда, разом з їх диригентом п. Семеном Чубою. Честь їм за це, що не жаліли труду і прийшли до нашої громади і тим причинилися до того, що свято відбулося величаво. Слід згадати тут і за пана Ягелу, що підготував і уложив гарну програму свята.

Збірка принесла \$69.77. Розходу було \$12.25. Осталось \$57.52.

Жертву зложили: Союз Українок, від. 36, \$10; по \$2: А. Олешко, М. Гіряк і С. Бруняк; по \$1: о. кан. Сіменович, о. д-р Ковальський, д-р В. Сіменович, М. Юрчак, С. Ковальський, С. Ментус, В. Саган, А. Грічук, К. Пейда, І. Віщук, пані Анна Мазурик, С. Юрчак, І. Куропас, пані Катерина Шербата, Н. Гуменюк, А. Максимюк, М. Кукура, А. Крупяник, П. Куленяк, І. Когут, А. Трусяк, М. Кіт, Д. Генсьорський, І. Чайка, А. Фоця, Параска Мрака, П. Жовнірчак, І. Побуцький, К. Пирівич, Емілія Ковалік, В. Савчин, І. Ларсон, Д. Кошиль, Г. Абрамко, пані К. Шумовська; по 50 ц.: Б. Шостака, А. Береза, С. Трощ; ршту дрібними датками і за картками.

Зібрані гроші розділено за згодою комітету на чотири рівні часті, то є на інвалідів, визвольну акцію, політичних в'язнів і Рідну Школу. Вислано їх до краю через Обеднання.

Іван Побуцький.

„СЛОВ'ЯНСЬКІ СПОМИНИ“
ПШЕНИЦЯ І МІД
Визначний соліст
ЖИГМОНТ СВЕЖИНСЬКИЙ
—
ЗВЕДАННЯ СТРУНИЙ
АНСАМБЛЬ
на радіостанції WBNX, 1350 Кс.
В ЧЕТВЕР ВІД 9:45 ДО 10:00
ВВЕЧІР
Заходами Газової й Електричної Групи Скоополованої Едісонової Компанії в Нью Йорку, Інк.

Д-Р ЮРИ АНДРЕЙКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР,
ХІРУРГ І АКУШЕР
321 E. 18th STREET,
Between 1st and 2nd Avenues.
NEW YORK, N. Y.
Tel. GRAMERCY 5-2410.
Урядові години: рано від 10 до 12, ввечір від 6 до 8, а в неділі рано від 10 до 12.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНІМАЄТЬСЯ ПОХОРОНАМИ В БРОКХ, БРООКЛІН, NEW YORK І ОКОЛИЦІХ
129 E. 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel. Orchard 4-2868.
BRANCH OFFICE & CHAPEL:
707 PROSPECT AVENUE
(Cor. E. 155 St.), BROOKLYN, N. Y.
Tel. Lullow 4-2868.